

Langs de Lek, waterlinie en met de Liniepont

Via deze fietsroute verken je een deel van de Hollandse Waterlinie bij Schalkwijk, Culemborg en Vianen.

Langs de Lek, waterlinie en met de Liniepont

Via deze fietsroutes verken je een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie bij Schalkwijk, Nieuwegein, Culemborg en Vianen. De Waterlinie was een oude verdedigingslinie tussen Muiden en de Biesbosch. Water was het verdedigingswapen. Als de vijand eraan kwam, konden stroken weiland onder water gezet worden (inundatie). Het land werd daardoor moeilijk begaanbaar. De linie deed dienst van 1815 tot ongeveer 1940. Door hoogteverschillen in het landschap, bijvoorbeeld bij rivieren en dijken, bleven sommige gronden droog en dus bereikbaar. Deze kwetsbare delen van de Waterlinie werden onder schot gehouden vanuit forten. Tijdens de Tweede Wereldoorlog, als de Duitsers over de onder water gezette gebieden vliegen, bleek dat de linie zijn verdedigingswaarde grotendeels had verloren. Tegenwoordig heeft de Hollandse Waterlinie een nieuwe functie. Het is nu een prachtig gebied, waarin je de geschiedenis volop kunt beleven. Ontdek het zelf!

De blauwe route omvat oversteken van de Lek via de pont bij Vreeswijk (tussen knooppunten 20 en 10) Culemborg (tussen knooppunten 42 en 52) of de Liniepont (tussen knooppunten 51 en 40). De fiets- en voetgangerspont bij Vreeswijk heeft wisselende vaartijden en is seizoengebonden (zie www.revia.nl). De pont van en naar Culemborg vaart het hele jaar. Het fiets- en voetveer de Liniepont vaart alleen gedurende de zomermaanden (mei-september) tussen Werk aan het Spoel, Werk aan de Groeneweg en Fort Everdingen. Actuele vaartijden vind je op www.uitwaarde.nl of via de gratis overzetveren app.

Routepunten

1 Linielanding

De Linielanding is voor bezoekers dé plek waar zij parkeren en vervolgens te voet, per fiets of kano het waterliniegebied verkennen. Vanaf deze plaats start een aantal mooie wandelingen en fietsroutes naar het Eiland van Schalkwijk en het monumentale Vreeswijk. Vergeet niet eerst te genieten van de streekproducten bij Hajé Restaurants.

2 Werk aan de Waalsewetering

Dit Werk is gebouwd in 1875-1878 en omvat een bomvrije remise en een fortwachterswoning. Het werk was in noodgevallen geschikt voor de huisvesting van maximaal 95 manschappen. Het fort is vrij toegankelijk en je kunt er genieten van een wijds panorama van het linielandschap.

3 Fort Honswijk

De toren van fort Honswijk (gebouwd tussen 1841 en 1848) is de oudste en grootste van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De functie van Fort Honswijk was om de vijand de doortocht over de Lekdijk te verhinderen en om in samenwerking met Fort Everdingen de Lek af te grendelen. Nu het fortterrein al lang niet meer gebruikt wordt zijn vleermuizen de nieuwe bewoners. Het fort krijgt in de nabije toekomst een nieuwe bestemming waardoor het toegankelijk wordt voor het publiek.

4 Werk aan de Groeneweg

Dit werk is als vooruitgeschoven post van Fort Honswijk aangelegd in de periode 1914-1918. Het is een klein verdedigingswerk met kleine betonnen kazematten (bombestendige ruimten). De wat grotere piramidevormige bunkers zijn groepsschuilplaatsen, gebouwd in 1939-1940. In 2014 heeft Staatsbosbeheer het werk opgeknapt. De loopgraven en oorspronkelijke aarden wallen zijn weer zichtbaar gemaakt.

5 Werk aan het Spoel

Dit verdedigingswerk diende in de 19e eeuw om de inundatiesluis (een sluis om een gebied onder water te zetten) te beschermen. Tegenwoordig is het een ontmoetingsplek voor cultuur en kunst. In het forthuis serveert De Veldkeuken lunches, picknicks en high-teas. Er is informatie over wandel- en fietsroutes, de Hollandse Waterlinie en de natuur van het rivierenlandschap.

6 Fort Everdingen

Fort Everdingen sloot, samen met Fort Honswijk aan de andere kant van de Lek, de hooggelegen Lekdijk en de

uiterwaarden af. De toren op het fort werd gebouwd tussen 1842 en 1847. Later zijn er nog verschillende uitbreidingen gemaakt, waaronder een fortwachterswoning en diverse bombestendige gebouwen. Bij het fort zijn drie sluisen te vinden voor de inundatie van de polder tussen de Diefdijk en Culemborg.

7 Fort Vreeswijk

Fort Vreeswijk werd aangelegd omstreeks 1853. Het aarden werk diende ter verdediging van belangrijke sluisen. Fort Vreeswijk is gewaardeerd als rijksmonument inclusief een fortwachterswoning en een artillerieloods. Momenteel zijn het Vreeswijksmuseum en het Dorpshuis gevestigd in het fort. Er is een permanente tentoonstelling te zien over de historie van de scheepvaart en het leven en werken in Vreeswijk.

8 Fort Jutphaas

Fort Jutphaas is een verdedigingswerk dat verrees aan de Vaartsche Rijn omstreeks 1820, een periode waarin de Franse bezetting net was beëindigd en besloten was op diverse plaatsen de Hollandse Waterlinie te versterken. Rond 1847 is het verdedigingswerk omgevormd tot een fort. Tegenwoordig bewoont wijnhandel Rietveld Wines als Wijnfort Jutphaas het fort. Het fort is toegankelijk voor publiek en er zijn speciale bottelavonden. Sinds kort is er ook een terras bij het wijnfort en kun je er een drankje drinken.

Colofon

Tekst: programma Linieland
Vormgeving: Bruksvoort Design & Content, Houten
Kaart: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl
Fotografie: Paul van der Klei Fotografie (Liniepont), Rob 't Hart (Werk aan het Spoel), F.P. Moonen (Fort Honswijk)
Met dank aan: gemeente Houten, gemeente Culemborg, Staatsbosbeheer, Uit@waarde

Voor meer informatie:

VVW AGENTSCHAP

VVW Kromme Rijnstreek
Markt 24, 3961 BC Wijk bij Duurstede
tel. 0343 575 995
info@wwwijkbijduurstede.nl
www.vvkrommerijnstreek.nl
www.forten.nl
www.staatsbosbeheer.nl

HOLLANDSE WATERLINIE™

VVV Fietsroutes Langs de Lek, waterlinie en met de Liniepont

Het buiten
van Utrecht!

Werk aan het Spoel